

Priopćenje za medije

Luxembourg, 12. rujna 2022.

Nabava cjepiva protiv bolesti COVID-19 u EU-u: potrebno je izvući pouke, poručuju revizori EU-a

Prilagođenim centraliziranim sustavom EU-a za nabavu cjepiva uspješno je stvoren početni spektar kandidatskih cjepiva te je zahvaljujući njemu nabavljeno dovoljno doza cjepiva protiv bolesti COVID-19. Međutim, EU je s javnom nabavom započeo kasnije od Ujedinjene Kraljevine i SAD-a, a kada je u prvoj polovici 2021. došlo do ozbiljnog manjka opskrbe, postalo je jasno da većina ugovora koje je Europska komisija sklopila ne sadržava posebne odredbe za rješavanje problema poremećaja u opskrbi. Uspješnost procesa nabave nije dostatno procijenjena, zaključuje se u tematskom izvješću koje je danas objavio Europski revizorski sud (Sud). Revizori su ujedno utvrdili da Komisija još nije proanalizirala ni usporedno ocijenila taj postupak kako bi izvukla pouke za budućnost niti trenutačno planira testirati svoj sustav nabave u slučaju pandemije provedbom testiranja otpornosti na stres ili simulacija.

„Jesu li Komisija i države članice djelotvorno nabavljale cjepiva protiv bolesti COVID-19 vrlo je relevantno pitanje”, izjavila je Joëlle Elvinger, članica Suda koja je predvodila ovu reviziju. „Sud je tu temu odabrao uzimajući u obzir središnju ulogu koju cjepiva imaju u odgovoru na pandemiju bolesti COVID-19, dosad nezabilježenu prirodu angažmana EU-a u nabavi cjepiva i rashode koji su s time bili povezani. Svrha je naših nalaza doprinijeti kontinuiranom razvoju kapaciteta EU-a za pripravnost i pružanje odgovora na pandemije.”

Kad je sredinom 2020. EU započeo postupak javne nabave cjepiva, nije bilo poznato hoće li ili kada će cjepivo protiv bolesti COVID-19 stići na tržište. EU je morao djelovati prije dobivanja jasnih znanstvenih podataka o sigurnosti i djelotvornosti kandidatskih cjepiva te je stoga odlučio podržati niz kandidata kako bi stvorio početni spektar različitih tehnologija i proizvođača cjepiva. Do studenoga 2021. Komisija je u ime država članica sklopila ugovore u vrijednosti od 71 milijarde eura za nabavu do 4,6 milijardi doza cjepiva protiv bolesti COVID-19. Većinu tih ugovora čine ugovori o predviđenoj kupoprodaji u kojima Komisija rizik razvoja cjepiva dijeli s proizvođačima i pruža potporu za uspostavu proizvodnih kapaciteta isplatom predujmova iz proračuna EU-a.

Pregovori su se odvijali u skladu s postupkom javne nabave utvrđenim u Financijskoj uredbi EU-a, dok su u središtu tog procesa bili preliminarni pregovori obavljeni prije slanja poziva na podnošenje ponuda. EU je do kraja ljeta 2021. osigurao dostatne doze za cijepljenje najmanje 70 % odraslog stanovništva nakon što je u prvoj polovici 2021. došlo do problematičnog manjka

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

opskrbe cjepivima dvaju proizvođača. Komisija je imala mogućnost pokretanja sudske tužbe protiv proizvođača, što je u jednom slučaju i učinila. Međutim, pregovarači EU-a podrobno su analizirali izazove u proizvodnom i opskrbnom lancu u kontekstu proizvodnje cjepiva tek nakon sklapanja većine ugovora, navode revizori. Uvjeti ugovora s vremenom su se mijenjali pa oni sklopljeni 2021. sadržavaju strože odredbe o ključnim pitanjima kao što su rokovi isporuke i mjesto proizvodnje nego ugovori sklopljeni 2020. Uvjeti dogovoreni u pregovorima razlikuju se za svaki ugovor, osim u pogledu poštovanja načela iz Direktive o odgovornosti za proizvode. Države članice pristale su smanjiti rizike proizvođača povezane s odgovornošću za štetne učinke (načelo podjele rizika u strategiji za cjepiva). Odredbe u ugovorima sklopljenima s proizvođačima cjepiva protiv bolesti COVID-19 odstupaju od prakse prije pandemije jer su države članice preuzele neke od financijskih rizika koje obično preuzimaju proizvođači cjepiva.

Komisija je predložila da se i za buduće zdravstvene krize nastavi s pristupom javnoj nabavi uvedenim za borbu protiv bolesti COVID-19, ali ni u izvješću Komisije ni u izvješću Vijeća o „izvučenim poukama” o pandemiji bolesti COVID-19 nije ispitana uspješnost postupka nabave cjepiva, osim njegova ukupnog ishoda. Revizori preporučuju da se izrade smjernice za javnu nabavu u slučaju pandemije na temelju izvučenih pouka te da se za pristup EU-a nabavi medicinskih protumjera provede testiranje otpornosti na stres u svrhu bolje pripravnosti u slučaju potrebe u budućnosti.

Kontekst

Sredstva za nabavu cjepiva djelomično dolaze iz Instrumenta za hitnu potporu (ESI) – financijskog instrumenta kojim izravno upravlja Komisija i koji joj omogućuje pružanje potpore unutar EU-a u slučaju katastrofa – a najvećim dijelom iz izravnih doprinosa iz proračuna država članica.

Tematsko izvješće 19/2022 „Nabava cjepiva protiv bolesti COVID-19 u EU-u: nakon početnih izazova osigurano je dovoljno doza, no uspješnost samoga procesa nije dostatno procijenjena” dostupno je na [internetskim stranicama Suda](#). Ova se revizija nadovezuje na pregled Suda iz 2021. o [početnom doprinosu EU-a javnozdravstvenom odgovoru na pandemiju bolesti COVID-19](#).

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224